

Nr	Navn	Fra Type in side	Til side	Fra linje	Til linje	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra Hovedstyret	fra årsmøtet	
Kapittel 1. Kunnskap og like muligheter										
1	Anne Karine Sørskår	Endre	6	6	25	25	Endre punktet om praksis til - styrke praksisopplæringen i lærerutdanningen	ikke mer relevant praksis som bygger opp under å utvikle gode lærere med sterk fagkompetanse som vi ville ha når vi ville ha lærerutdanningen på mastergradsnivå. DEt er uheldig om vi nå skaper inntrykk av at vi heller vil ha mer praksis enn mastergrad (det er noen som mener det også). Høyskolene har strevd med å løfte fagmiljøet til mastergradsnivå og har nok ikke hatt kapasitet til i samme grad å utvikle praksisopplæringen slik at den matcher	Avvist	avvist
2	Lars Peter Østrem	Endre	8	8	6	8	Dyktig pedagog er vesentlig i barnas utvikling. Det er viktig at de får tid med elevene og gode rammer slik at de kan opprettholde de gode fellesinstitusjonene skolen og barnehagen er og sikre alle barn gode muligheter til å leve sine liv slik de ønsker.	Viktig å fremheve de som skal ivareta barna våre, og gi dem tid med dem. Forskning viser at det ikke er faglige sterke lærere, men lærere som har god kontakt og gode relasjoner med elevene som har best effekt. Se blant annet Hattie sin forskning. Se også: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/laringsmiljo/psykososialt-miljo/larer-elev-	Vedtatt	vedtatt
3	Lars Peter Østrem	Endre	8	8	13	14	Gode, trygge lærere med god pedagogisk kompetanse og gode relasjoner til elever er den enkeltfaktoren som betyr mest for en god skole. Ved å gi lærerne tid til å være lærer og tid med elevene så kan vi sammen skape en skole som har ambisjoner for alle. <i>Overordnet endring: Gratis barnehage for de som trenger det</i>	Begrunnelse: Vi har mange kostbare mål for barnehagen, men disse er ikke prioritert og virker samlet sett ganske urealistisk for en fire-årsperiode. Vi har høye mål for kompetanse, kvalitet, løpende opptak og valgmuligheter i barnehagen, i tillegg til målet om å gjøre barnehagen gratis for alle. Vi bør prioritere kompetanseløft, lønn og rimelig barnehage for de som trenger det mest. Gratis barnehage for alle bør ikke loves i denne fireårsperioden.	Vedtatt	avvist
4	Jostein F. Tellnes	Endre	9	9	21	26	Tekst endring: De fleste barn i Norge går i barnehage. Det er likevel sånn at mange av dem som trenger det aller mest ikke benytter tilbudet. Venstre vil ha gratis barnehage for "barn av foreldre med lave inntekter. Når våre mål for kompetanse, kvalitet og valgmuligheter i barnehagen er nådd, vil vi utrede gratis barnehage for alle." Kulepunkt endring: "Venstre vil ha gratis barnehage for alle barn av foreldre med lave inntekter, og gradvis utvide ordningen med gratis	Formuleringen om "gratis kjernetid" i dette kulepunktet er i motstrid til side 9, linje 26 om at vi ønsker gratis barnehage for alle barn?	Avvist	avvist
5	Solveig Schytz	Er i mot	10	10	14	14	Prioritere barn med ekstra opplæring i norsk eller samisk		Vedtatt	vedtatt
6	Lars Peter Østrem	Slette	11	11	13	14	Stryk	Dette finnes allerede, og er lovpålagt! Begrunnelse: Går på bekostning av dybdelæring i andre fag. Ikke noe klart behov for mer språkopplæring tidlig. Kan ikke programfeste innføring av nytt fremmedspråk fra 5. trinn uten å si hva som skal prioriteres ned, evt bør det sies at skoledagen skal utvides med flere timer.	Avvist	vedtatt
7	Jostein F. Tellnes	Slette	12	12	11	12	Stryk "Vi vil innføre et obligatorisk fremmedspråk i tillegg til engelsk fra 5. trinn"	Begrunnelse: Går på bekostning av dybdelæring i andre fag. Ikke noe klart behov for mer språkopplæring tidlig. Kan ikke programfeste innføring av nytt fremmedspråk fra 5. trinn uten å si hva som skal prioriteres ned, evt bør det sies at skoledagen skal utvides med flere timer.	vedtatt	vedtatt
8	Jostein F. Tellnes	Slette	12	12	23	23	Stryk "ha to obligatoriske fremmedspråk fra 5. trinn"	Begrunnelse: Sterke utfordringer i skriftlig nynorsk har de fleste elever lite bruk for. Terping på grammatikk i nynorsk oppleves som meningsløst av svært mange elever. Tiden til grammatikk bør derfor heller brukes til andre tilnærminger til nynorsk, som å lese nynorsk litteratur og lære om norsk språkhistorie. Det skal være to likeverdige skriftspråk, men ved å avvikle skriftlig	Vedtatt	vedtatt
9	Jostein F. Tellnes	Legge til	12	12	27	28	Tillegg til punktet: ha en bred og god opplæring i begge målformer, "men avvikle ordningen med egen karakter og eksamen i sidemål på ungdomsskolen og i videregående opplæring."	eksamen kan fokus i faget rettes mot emner som både engasjerer mer og som gir viktige kunnskaper.	Avvist	avvist

10	solveig Schytz	Slette	12	12	17	17	Slette siste del av setningen "og vurderer tiltak som kan bedre vurderingsordningen i norskfaget uten at det skal føre til en nedprioritering av arbeidet med sidemål"	Ønsker ikke å åpne for å fjerne egen karakter i sidemål	Vedtatt	vedtatt
11	Njål Vikdal	Endre	13	13	35	35	"Utrede om og hvordan programmering/koding kan innpasses i dagens læreplan."	Alle skal ikke eller må ikke lære seg å kode for å "henge med". Koding som generell ferdighet og dannelsesverktøy må vurderes opp mot hvilke andre ferdigheter eller fagområder innenfor matematikk eller naturfag som man	Vedtatt	avvist
12	Njål Vikdal	Slette	13	13	11	12	Slett kulepunkt fire	Såvidt vites så er resultatene for nasjonale prøver idag tilgjengelig på forespørsel fra foreldre -og brukes aktivt i skolen.	Vedtatt	vedtatt
13	Solveig Schytz	Endre	13	13	32	32	Videreutvikle Nasjonal digital læringsplattform (NDLA) og opprette en offentlig nasjonal portal..... En helhetlig skolenverdag Utvidelse av skoledagen slik at alle elever er på skolen fra ca 8 til 16 Vi ønsker en kjernetid på skolen fra for eksempel 09-14 hvor all undervisning foregår. Skolen bør fortsatt være åpen fra 7 til 17, for å være mest mulig tilpasset familienes behov. I kjernetiden foregår all undervisning, fysisk aktivitet og andre tilbud som idrettstrening eller kulturskole, kor, korps og lignende Lunsjpause midt på dagen Dette er essensielt. I tillegg til å sikre et måltid for elevene er dette viktig for å sikre et måltidet. Det bør være en god pause. E dra ut av skoleområdet for å kjøpe brus butikken. At alle elever sikres et måltid utjevne effekt. Integrere lekser/hjemmearbeid i skoledag Lekser har vært og er et stridens eple i skoledagen stoff bør gjøres på skolen. Behovet for f oppover i klasserinnene. At dette gjøres måltidet, et viktig sosialt utjevne effekt kvalifisert personell tilgjengelig, men det eller pensjonister. Integrere fysisk aktivitet i skoledagen Alle er enige om at det bør mer fysisk aktivitet inn i skolen og det er kjent at daglig fysisk aktivitet for elevene øker læringen. Imidlertid vil det være galt å ta timer fra de andre fagene for å få til dette. Med en utvidet skoledag vil det bli plass til økt fysisk aktivitet. Integrere andre kulturaktiviteter (kulturskole) i skoledagen For familiene er det en utfordring å få dagen til å strekke til med kjøring til trening og kamper, øving i korps osv. Mange av kulturskoleaktivitetene, teater eller andre kulturaktiviteter og	læremidler er tenkt i forhold til den som allerede eksisterer?	Vedtatt	avvist
14	Karl Henrik Laache	Endre	14	15	24	9		Hele pkt 1.11 foreslås slettet og erstattet med forslaget over. Tiden er moden for å ta et ordentlig standpunkt i denne saken til beste for familiene, elevene og samfunnet i framtida. Dette er vårt århundres utdanningsløft.	Avvist	vedtatt
15	Njål Vikdal	Endre	14	14	22	23	Slette slutten av kulepunktet "i løpet av ti år"	Er dette kostnadsberegnet?	Avvist	avvist
16	Karl Henrik Laache	Slette	15	15	19	21		Vi bør være en garantist for sen offentlige skolen, ikke inkludere friskoler slik som i disse punktene.	Avvist	vedtatt
17	solveig Schytz	Legge til	16	16	24	24	Legge til rette for at det blir enklere for elevene å skifte studieretning fra studiespesialisering til en fagutdanning.	fagutdanning til studiespesialiserende, men ikke omvendt.	Vedtatt	vedtatt
18	Ingvild Tautra Vev	Slette	18	18	4	4	Fraværs grensen må ikke tas bort og derfor må linje 4 slettes!	arbeidet gjennom Hovedutvalg for Utdanning i forrige periode.	Vedtatt	vedtatt
<p>Kapittel 2. Forskning og høyere utdanning i verdensklasse</p>										

19	Murat Tutkun	Legge til	20	20	6	15	Venstre vil øke basisfinansiering til Instituttsektoren.	Vi bør også nevne at basisfinansiering til Instituttsektoren i Norge må økes. Statens bidrag til instituttene er veldig lav i forhold til andre europeisk lander, USA, Kanada, osv. Basis finansiering i tekniske og industriell sektoren er om 3-5% og litt høyere i andre sektorer. Men, basisfinansiering i EU lander er om 40%. Det er en enorm forskjell! Det skaper stor press på hvordan instituttene i Norge opererer disse dager. Isteden av å fokusere forskning og utvikling, de fokuserer lønnsomhet i forskning som er en dødveien i det lange løp. Permitteringer ved arbeidsmangel mulighet er brukt ganske ofte i siste et par år. Instituttene prøver å drive	vedtatt	vedtatt
Kapittel 3. Ta vare på naturen										
20	Karl Henrik Laache	Legge til	28	28	4	26	<p>havbruksnæringen er i dag den viktigste forurenseren i de kystnære havområdene. Det gjelder utslipp av næringssalter (fosfor), nitrogen og legemiddelrester som har stor og negativ påvirkning på havmiljøet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - innføre krav om at anlegg for oppdrett skal være lukket - kreve at næringen rydder opp i eksisterende avfallsdynger under anleggene 		Avvist	avvist
21	solweig schytz	Legge til	28	28	26	27	<p>som tar vare på miljøet i havet, uten at havet får tilført for mye næringssalter, organisk materiale og legemidler som skader flora og fauna</p>	Havbruksnæringa er omtalt i senere kapittel, men bør også nevnes som vesentlig sak under "rent hav"	Vedtatt	vedtatt
22	Stein Vegar Leidal	Legge til	28	28	4	4	Venstre vil ha et forbud mot framstilling, fluorholdig skismørning.	Flere undersøkelser tyder på at fluorforbindelser har sterke skadeeffekter for både mennesker og miljøet. Å orby fluorforbindelser i skismørning er en enkel måte å forhindre både helseskade for skismørere og -løpere og orud mot engangsservice og plastøstikk er urealistisk symbolpolitikk som vi vil bli latterliggjort for i media og som vi vil måtte bruke mye tid og energi på å forsvare, når det er andre sider av programmet vi mye heller vil okusere på. Det er derfor bedre å stille (realistiske) krav om at engangsservice og plast skal være biologisk nedbrytbart enn å gå inn for forbud.	Vedtatt	vedtatt
23	Are Liltved Nesland	Endre	29	29	8	9	<p>Setningen "innføre forbud mot miljøskadelige handleposer, engangsservice og -bestikk" "sette krav om at handleposer, engangsservice og plast skal være nedbrytbare".</p>		vedtatt	avvist
24	solweig Schytz	Legge til	30	30	35	35	<p>Legge til ordet "oppdrettsnæringen" og "andre sårbare hav- og fjordområder" slik at setningen lyder "Vi vil intensivere kartlegging og nødvendig vern av kaldtvannskorallrev, og utarbeide en strategi for å redusere konflikten mellom fiskeri, oppdrett og vern av korallrev og andre sårbare hav- og fjord-områder"</p>	Presisering	vedtatt	vedtatt
25	Karl Henrik Laache	Slette	32	32	2	4	Stryke linjene 2,3 og 4	Verneplan for vassdrag gir i dag mulighet til å konsesjonsbehandle små kraftverk også i vernede vassdrag. Denne muligheten bør beholdes dersom vi skal nå målet om 100% fornybar energi. Derfor bør disse	Avvist	vedtatt

1083730104034913

26	Karl Henrik Laache Endre		33	34	29	36	<p>var forvaltning av rovdyrstammene må ta utgangspunkt i en mangesidig bruk av utmarka og der respekt for lokalbefolkningens interesser også tillegges vekt i forvaltningen. Derfor må rovdyrforvaltningen være lokalt forankret, men på et faglig grunnlag. Norge har ikke tiltrådt EUs habitatdirektiv. I Dette direktivet er det anledning til å ta hensyn også til andre forhold enn bare hensynet til levedyktige stammer av rovdyr, slik som hensynet til den opplevde frykt folk har for å leve tett på rovdyr, beiteinteresser og jaktinteresser.</p> <p>I denne forvaltningen vil samarbeid om rovdyrstammene på tvers av grensen mot nabolandene være helt nødvendig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - etablere en felles nordisk forvaltningsplan som sikrer rovdyrenes langsiktige overlevelse både i Norge og Norden, og der bestandsmålene for samtlige rovdyrarter fastsettes i samarbeid og konsultasjon med andre interesser og basert på faglige anbefalinger - styrke de økonomiske virkemidlene for omstilling fra 	<p>Rovdyrpolitikken er et område med store konflikter mellom lokalsamfunn og sentrale myndigheter. Vi trenger en forvaltning av de store rovdyra der konfliktene dempes og ikke en politikk der by står mot land og der bygdefolk føler seg overkjørt av en urban elite. Derfor må politikken forankres lokalt og forståelse sikres gjennom medvirkning. Det er grunn til å se på hvilke muligheter EUs habitatdirektiv gir som ikke gis i det nåværende lovverket til også å ta hensyn til andre interesser enn verneinteressene.</p> <p>En økning av rovdyrstammene som foreslått i programkomiteens utkast anses ikke for klokt og bør skrinlegges.</p>	Avvist	avvist	
27	Are Liltved Neslanc Slette		34	34	23	23	<p>Setningen "Dagens kyllingrase bør byttes ut" foreslås strøket.</p> <p>(Setningen om at Venstre vil "forby videre avl og bruk av dyr som er avlet frem med sterkt unaturlige og skadelige egenskaper." holder. Vi trenger ikke en egen setning etter dette punktet om å bytte ut kyllingrasen.)</p> <p>Pelsdyrbransjen er en viktig næring for å ta vare på og utnytte avfall fra slakterier og representerer en betydelig verdiskapning. Det må stilles klare krav til at næringen oppfyller de strengeste krav til dyrevelferd. Bare ved å dokumentere dette vil næringen kunne overleve.</p> <ul style="list-style-type: none"> - støtte regjeringens melding om pelsdyrnæringen - Forby innførsel av fremmede dyrearter som ikke hører hjemme i Norge. 	<p>genetiske problemene med kyllingrasen da dette ikke er et tema som har blitt belyst i media. En enkeltsetning om å bytte ut kyllingrasen (uten omfattende faglig utdypning) skaper derfor bare forundring blant velgere. Det er heller ikke åpenbart hvorfor vi skal spesifisere at akkurat kyllinger skal byttes når det finnes andre dyr som også har unaturlige og skadelige egenskaper. Vi risikerer latterligjøring om vi lar en slik setning (uten at den påfølges av omfattende faglig utdypning) stå. Resten av punktet beskriver hva vi vil, så derfor kan denne påfølgende setningen som henviser spesifikt til Det er en dramatisk og ekstrem inngripen i en næring å forby den. Det bør stilles klare og strenge krav til dyrevelferd i tråd med det som er foreslått i meldinga fra regjeringen. Venstre bør støtte denne fordi pelsdyrnæringen er en viktig del av kretslopet der slakteevfall utnyttes som fôr. Dette er i tråd med</p>	Vedtatt	vedtatt	
28	Karl Henrik Laache Endre		34	34	12	17	<ul style="list-style-type: none"> - støtte regjeringens melding om pelsdyrnæringen - Forby innførsel av fremmede dyrearter som ikke hører hjemme i Norge. 	<p>Den største trusselen for dyrevelferden og spredning av antibiotikaresistens til Norge er all internasjonal handel og forflytning av levende organismer.</p>	Avvist	avvist	
29	solveig Schyzt	Legge til	34	34	28	28	<p>levende dyr til Norge</p> <ul style="list-style-type: none"> - innføre forbud på import av dyr der det er reell fare for medfølgende sykdomssmitte, parasitter eller antibiotikaresistens. 	<p>Den største trusselen for dyrevelferden og spredning av antibiotikaresistens til Norge er all internasjonal handel og forflytning av levende organismer.</p>	Avvist	vedtatt	
30	Solveig Schyzt	Legge til	34	34	28	28	<p>levende dyr til Norge</p> <ul style="list-style-type: none"> - innføre forbud på import av dyr der det er reell fare for medfølgende sykdomssmitte, parasitter eller antibiotikaresistens. 	<p>Den største trusselen for dyrevelferden og spredning av antibiotikaresistens til Norge er all internasjonal handel og forflytning av levende organismer.</p>	Vedtatt	Vedtatt	
Kapittel 4. Et klimavennlig samfunn											
31	Njål Vikdal	Legge til	36	36	6	9	<p>"...jo dyrere og vanskeligere vil det bli, [Tillegg:] samt at vi løper en risiko for irreversible og drastiske klimaeffekter."</p>	<p>Jo mer temperaturen øker jo større er risikoen for irreversible klimaeffekter f.eks. forbundet ved frigiving av frosset metan fra havbunnen, eller frosset metan fra tundraen, eller endring av Golfstrømmen eller</p>	vedtatt	vedtatt	
32	Njål Vikdal	Legge til	41	41	24	25	<p>Nytt kulepunkt: Satse på forskning og måling av metanutslipp</p>	<p>Kunnskapen om og overvåkingen av metanutslipp og metankonsentrasjon er for lav. Metan har en meget kraftig kortsiktig klimaeffekt.</p>	vedtatt	vedtatt	
Kapittel 5. Mer miljøvennlig transport											
33	Njål Vikdal	Endre	43	43	4	4	<p>Endret setning: "Vi er alle avhengig av god mobilitet. Vi skal fortsette å kjøre bil. Folk i byene litt mindre, men alle skal kjøre nullutslippsbiler på sikt."</p> <p>Slett kulepunktet " gi storbykommunene frihet til å velge om de vil overta ansvaret for den lokale kollektivtransporten"</p>	<p>Vi skal skille oss fra MDG ved å uttrykkelig si at folk skal fortsette å kjøre bil. Det er derfor vi har en lav- og nullutslippspolitik.</p>	Avvist	avvist	
34	solveig Schyzt	Slette	45	45	20	21	<p>Slett kulepunktet " gi storbykommunene frihet til å velge om de vil overta ansvaret for den lokale kollektivtransporten"</p>	<p>Det er viktig at kollektivtrafikken forvaltes regionalt</p>	Vedtatt	vedtatt	

35	Njål Vikdal	Endre	46	46	25	26	Endre kulepunkt til: Venstre vil at "Statens Veivesens håndbøker for bygging av sykkelinfrastruktur skal gjennomgås i lys av andres lands erfaringer med mål om å få en raskere og mer kostnadseffektiv utrulling av sykkelinfrastruktur"	Det er for dyrt å bygge sykkelinfrastruktur i Norge. Dimensjoneringskriteriene i Norge for toglinjer og togtrafikk medfører store kostnader. Eksempel: Internasjonal konsulent sier at man på Asker stasjon kan ha krysningsspor til en kostnad til 150 millioner kroner. Slike løsninger finnes i andre sammenlignbare land. Jernbaneverket mener at man må ha en løsning på 3-5 milliarder kroner for å nå samme funksjonsmål.	Avvist	avvist
36	Njål Vikdal	Legge til	47	47	29	30	"Jernbanedirektoratets håndbøker for bygging av toglinjer og for ruteplanlegging skal gjennomgås i lys av andres lands erfaringer med mål om å få mer for investerings- og driftsmidler." 10 nye kulepunkt øverst i rekka:		avvist	avvist
37	solveig schytz	Legge til	47	47	18	18	- At tog skal erstatte fly som foretrukket reisemiddel mellom byene i sør-Norge og til Stockholm, Göteborg og København. -Ikke bygge ut tredje rullebane på Gardermoen		vedtatt	vedtatt
38	Njål Vikdal	Legge til	48	48	22	22	Det skal gjennomføres KVV for alle lokaltoglinjer rundt byene.	Hvis man vil satse på å utvikle lokaltogtrafikken rundt byene må man ha mulighetsvurderinger med gode kostnadsestimater.	vedtatt	vedtatt
39	Karl Henrik Laache Slette		50	50	8	8	Punktet om tredje rullebane strykes.	på Gardermoen. For det første vil det antagelig være mer miljøvennlig med en stor flyplass der flyene kan fylles istedenfor mange små flyplasser der flyene går halvfulle. For det andre vil et nei til tredje rullebane bare bidra til at kø og kaos og på sikt til at flyselskapene heller bygger opp sitt tilbud rundt andre flyplasser, Arlanda og Kastrup. For det tredje vil en fortsatt utvikling av Gardermoen ha stor betydning for regionen rundt med utvikling av arbeidsplasser og gode kollektivbaserte boområder og	Avvist	avvist
40	Karl Henrik Laache Slette		50	50	9	24	Stryke forslaget om å avvile taxfreeordningen.	Dette vil ikke verken gi oss stemmer eller styrke miljøet. Å avvile ordningen vil bare føre salget ut av landet og til avgangsflyplassene istedenfor at det foregår her i landet.		vedtatt
41	Karl Henrik Laache Endre		50	50	24	24	- at taxfree salget på norske flyplasser ivaretas av Vinmonopolet			avvist
42	Njål Vikdal	Endre	50	51	24	24	Avvikle taxfree salget gjennom å gradvis redusere alkoholvotene	Reduksjonen bør skje gradvis. I første omgang reduseres til det den var i 2013 før FrP hevet den.	Avvist	avvist
43	Njål Vikdal	Legge til	50	50	26	26	Flyplassene i distriktene skal finansieres gjennom inntekter fra de store flyplassene og over statsbudsjettet.	Ved bortfall av tax-free salget må vi synliggjøre Avinors framtidige inntektsmodell.	avvist	avvist
44	Njål Vikdal	Legge til	51	51	33	34	"Statens Veivesens håndbøker for bygging av veier skal gjennomgås i lys av andres lands og EUs standarder med mål om å få billigere veier og veier som beslaglegger mindre areal. Det skal skilles tydeligere mellom standarder som må følges, og standarder som	Norske veier er for dyre. Deler av dette skyldes at veiteknokratene i SVV ofte vil bygge stort og flott.	avvist	avvist
Kapittel 6. Grønn by- og stedsutvikling										
45	Are Nesland	Slette	53	53	29	30	Setningen "kreve at kollektivinvesteringer skal følges opp med forpliktelser om å bygge tett rundt kollektivknutepunkt" foreslås slettet.	Den (ordrett) samme setningen står på line 10 og 11 på samme side (side 53). Den trenger ikke stå to ganger på samme side.	Vedtatt	vedtatt
46	solveig schytz	Legge til	55	55	14	14	Nytt kulepunkt: - stimulere til gode energisparetiltak i eksisterende bygg og i kombinasjon med kulturminnehensyn.	Å bevare og tilpasse eksisterende bygg i stedet for å rive og bygge nytt er god klimapolitikk. Energisparetiltak og tilpasning av eksisterende bygningssmasse der det må tas kulturminnehensyn er fullt mulig men krever kompetanse.	Vedtatt	vedtatt
Kapittel 7. Grønn og bærekraftig økonomi										

47	Njål Vikdal	Endre	58	58	22	23	Utrede utvidelse av grunnrente eller ressursavgift for alle naturressurser i Norge utover olje og vannkraft, til også å gjelde matjord, gruvedrift, fiske, havbruk og frekvensressurser. En del av grunnrenteinntekten skal tilfalle kommune eller region. En behandling av slike reformer for kapital i skattesystemet er nødvendig for at kapital allokteres best mulig, som igjen sikrer verdiskaping og flest mulig arbeidsplasser. Det gjelder også beskatning av løpende kapitalinntekter. Venstre vil derfor utrede hvordan primærbolig, som er fritatt fra slik beskatning, kan skattlegges lik som andre kapitaliseringsobjekter. En slik reform vil gi rom for en tislvarende sekning av skatten på arbeid. Det vil gi et mer balansert og effektivt skattesystem, med en bedre fordelingsprofil og strrrre insentiver for arbeid og verdiskapning.	Dette er en videreføring av venstres prinsippunkt for klimapolitikken hvor det heter: "et grønt skattesifte der skatt og avgifter på arbeid og verdiskaping reduseres, mens skatt og avgift på utslipp og bruk av naturressurser øker.". En bred utredning om naturskattavgift er ihht. Venstres tradisjon og øvrige politikk. Uttalelse om grunnrente ble vedtatt på årsmøtet i Akershus Venstre i 2016, og fremmet til LM16 av	Vedtatt	vedtatt
48	Dissens	legge til	60	60	15	24		Dissens fremmet av mindretall i programkomiteen bestående av Guri Melby, Marit Vea, og Tord Hustveit. Det er ikke et godt argument for å ikke gjennomføre dette, kan ikke være et godt argument for ikke å la de som arver etter sine foreldre betale arveavgift. Også de unge som arver bør betale dette når de har økonomi til det eller når de som voksne velger å selve boligen de har arvet. Det overføres store summer gjennom arv, og det er ingen grunn til å unnta disse beskatning. Arv bidrar til å forsterke økonomisk ulikhet - og selv om vi skal jobbe for en grønn skattepolitikk skal skatt også bidra til	Ble ikke votert over i hovedstyret	Dissens avvist
49	Anne Karine Sørskjold	Nytt for	64	64	14	14	Nytt punkt: Gjeninnføre arveavgiften og utrede en ordning med utsettelse av betaling av arveavgift for unge arvinger som ikke har mulighet til å beholde barndomshjemmet dersom de må betale arveavgift.		Avvist	avvist
Kapittel 9. Bærekraftige ressurser fra jord og hav										
50	Karl Henrik Laache Slette		80	80	33	35	Slette setningen Det må stimuleres til økt dyrkning av proteinvekster til erstatning for import av soya. Det må sikres en slik økonomi i kornproduksjonen at alle arealer som kan nyttes til kornproduksjon utnyttes slik at importen av korn kan begrenses. Samtidig må det skires at tilskuddssystemet gir insentiv til beiting og grasproduksjon i områder der kornproduksjon ikke er mulig.	Det er tøys å ha med slike ting i programmet. Det bare viser at det er folk i Venstre som ikke har peiling på hva som virkelig skjer i næringa. Der er det omstilling og endring hver dag hele året. Det næringa trenger er forutsigbarhet for at ikke politikken endres brått når man skal gjøre store investeringer.	Vedtatt	vedtatt
51	Karl Henrik Laache	Endre	81	81	12	14		Størstparten av landet kan ikke utnyttes til annet en gras og beite. Bare ca 1/3 av arealet kan brukes til korn. All matproduksjon bidrar til klimagassutslipp, men vi må likevel ha mat. Det meste av kjøttproduksjonen i Norge foregår på grasressurser, og dersom denne produksjonen skal reduseres vil det gå ut over vår totale evne til å brødfø vår egen befolkning.	Vedtatt	vedtatt
52	Karl Henrik Laache	Slette	82	82	20	22	Stryke setningen		vedtatt	vedtatt
53	Njål Vikdal	Legge til	82	82	36	37	Nytt kulepunkt: Utrede avgift på metanutslipp kombinert med støtte for bruk av metan til biogass. 37: Venstre vil: innføre CO2-avgift på alle dyrkingsmedier som inneholder torv. 38: Venstre vil: Innføre forbud mot drenering av myrer og våtmarker som forberedelse til torvtekt i områder der slik ikke tidligere har foregått. 39: Venstre vil: I løpet av perioden ha et forbud mot bruk av torv i dyrkingsmedier.	Metan er en meget potent kortlivet klimagass. Å bruke det grønne skattesiftet til å redusere metanutslippene i norsk landbruk er fornuftig. Tiltakskostnad for utslippsreduksjonen må utredes. Venstre har i inneværende periode tatt gjennomslag for både at regjeringen skal presentere en plan for utfasing av bruk av torv etter engelsk modell, og forbud mot nydyrking av myr. Forslagene over er en naturlig videreføring av disse gjennomslagene mot målet: Full stopp på ødeleggelse av myr med produksjon av "jordprodukter" og dyrkingsmedier som hensikt.	vedtatt	vedtatt
54	Stein Vegar Leidal	Legge til	82	82	37	39			vedtatt	vedtatt

							Det er viktig at forbrukermarkeder fungerer slik at folk kan gjøre gode og informerte valg mellom de beste alternativene og få størst mulig privat forbrukernytte samtidig som det blir mulig å gjøre samfunnsansvarlige forbrukervalg. Venstre mener det er et spesielt behov for å gå gjennom maktkonsentrasjonen i distribusjonsskjedene og de store matvarekjedene slik at matvarehandelen blir mindre konsentrert enn i dag i få selskaper, og vil vurdere å støtte forslaget til lov om god handelsskikk.				
55	Karl Henrik Laache	Legge til	84	84	7	19				Avvist	avvist
Kapittel 10. Fremst på IKT og digitalisering											
							Bare et innspill til et eksempel på at det kan være for mange deltakere i programmet? Hvem skulle være i mot i involvere ergoterapeuter? Og annet helsepersonell. Men dette kan vel være resultatet av større samspill mellom helsefaglig og teknologisk FoU som både vil medføre at helsepersonell får mer teknologi i utdanningen og at teknologer samarbeidet med med helsepersonell i				
56	Anne Karine Sørskjå	Slette	89	89	29	29				vedtatt	vedtatt
Kapittel 11. En familiepolitikk som setter barn i sentrum											
							Støtter mindretallet, men synes at den delen som er forbeholdt moren bør hete barselpermisjon, fordi den er mest begrunnet i behov for restitusjon rundt fødselen. Venstre mener 26 foreldrepermisjonen bør deles mer likt mellom foreldrene. Tre uker før fødsel og 27 seks uker etter fødsel forbeholdes mor, mens de resterende 40 ukene deles likt 28 mellom foreldrene. 29				
57	Anne Karine Sørskjå	Legge til	93	93	24	28	Endres til Mor bør ha rett til tre ukers barselpermisjon før fødselen og seks			Ikke votert over i hovedstyret	avvist
58	Dissens	Legge til	93	93	24	28	Venstre mener foreldrepermisjonen bør deles mer likt mellom foreldrene. Tre uker før fødsel og seks uker etter fødsel forbeholdes mor, mens de resterende 40 ukene deles likt mellom foreldrene	programkomiteen bestående av Guri Melbye, Maren Herslet Holsen, Marit Veia og Tord Hustveit ønsker dette tillegg		Avvist	Dissens avvist
59	Åse Birgitte Skjærli	Legge til	93	93	8	10	Derfor er barselomsorg, foreldrepermisjon, et godt barnevern, full barnehagedekning og en god skole sentrale elementer i Venstres barne- og familiepolitikk.	Vi skriver mye i programmet om foreldrepermisjon, barnehager og skole. Men denne første viktige sårbare fasen er ikke tatt med.		ikke votert over i hovedstyret	vedtatt

60	Åse Birgitte	Legge til	93	93	18	23	Tidlig innsats i barselomsorgen, der den nyfødte besøkes i hjemmet av helsesøster og jordmor i de første dagene etter hjemkomsten er viktig for å trygge mor og far i foreldrerollen. Det bør gis tilbud om veiling av barnet ved hjemmebesøk, slik at foreldrene slipper å reise ut med nyfødt for å sjekke at vekten har snudd. Både foreldre og barn vil bli ivarettatt om det skulle være spørsmål eller usikkerhet. Samtidig får fagpersonell en god mulighet til å danne seg et inntrykk om dette barnet og foreldrene skal tilbys ekstra oppfølging.	Vi skriver mye i programmet om foreldrepermisjon, barnehager og skole. Men denne første viktige sårbare fasen er ikke tatt med. Et hjemmebesøk kan avdekke fødselsdepresjon, den kan enklere bistå mor med å få til amming (lettere å få til i ro hjemme enn på helsestasjon). I dag, når mor og barn sendes hjem fra sykehus etter to dager, har ikke alltid vekt snudd på nyfødt før hjemreise. Derfor er det viktig at dette sjekkes daglig til vekt snur, og følges opp av jordmor/ helsesøster. Det er meget stressende å skulle kle et lite barn i kulde feks (skal jo ikke ut når det er mindre enn 10 kuldegrader) for å reise på vektkontroll på helsestasjon. Helsesøster/ jordmor vil også raskt feks forstå om det røykes inne, og kan komme med anbefalinger rundt nyfødte og røykfritt miljø. De vil kunne gjøre vurderinger på sovesituasjon osv. Dette er ikke tenkt som en "kontroll" men som et tilbud for å	Ikke votert over i hovedstyret	vedtatt
61	Åse Birgitte	Strykkes	93	93	22	23	Venstre mener foreldrepermisjonen bør deles i tre, hvor begge foreldrene får 15 uker hver, mens 16 uker fordeles fritt		Ikke votert over i hovedstyret	avvist
62	Åse Birgitte	Strykkes	93	93	30	31	at foreldrepermisjonen bør deles i tre, hvor begge foreldrene får 15 uker hver mens 16 uker fordeles fritt		Ikke votert over i hovedstyret	avvist
63	Åse Birgitte	Legge til	93	95	15	7	Støtteordninger i forbindelse med fødsel og første leveår skal gi alle foreldremulighet til å gi barna sine en god start på livet. Ordningene skal sørge for at mor får nødvendig avlastning rundt fødsel, og samtidig legge til rette for at barnet får entidlig tilknytning til både mor og far. Venstre mener barnets beste skal ligge til grunn for permisjonsordningen. Hjerneforskning viser at barn på 0-3 år har behov for en hovedomsorgsperson det skapes tilknytning til. Dette er aller mest sårbart det første leveåret. Frem til barnet er fylt tre år er det å ha et fåtall personer som har omsorg, for å sikre god og riktig utvikling av hjernen. Forskning viser også at så sandt det er mulig er det best for barnets helse og utvikling å fullamme frem til fylte seks måneder, og i tillegg amme frem til fylte to år. Statistikken viser at kvinner i dag ofte er i slutten av 20- årene og begynnelsen av 30- årene når de får barn. Årsaken til dette er ønske om å ha avsluttet utdanningsløpet før en etablerer seg med familie. Medisinsk er menneskekroppen skapt for å få barn tidligere, slik at fysisk restitusjon for den som har født tar vesentlig lenger tid når kvinnen er over 25 år. Venstre mener de aller fleste familier selv vet best hvordan permisjonstiden bør fordeles i sin familie. Venstre ønsker ikke restriksjoner som finnes i dag, der foreldrene ikke kan ta permisjon parallelt. Tvert i mot ønsker Venstre at alle fedre skal ha rett på permisjon i ti dager i tilknytning til fødsel, slik at begge foreldre kan hjelpe hverandre i omsorgen for barnet*og tilpasing til ny livssituasjon. Venstre mener at generelt er ingen barn tjent med å gå i barnehage før fylte ett år, den totale permisjonslengden bør derfor være 480 dager. Tre uker avvikles av mor før termin, de resterende dagene gjør at familiene kan velge å ikke sende barn i barnehage før fylte ett år. Rett til ammepermisjon videreføres. Krav til å opptjene rettigheter bør fjernes, for barn trenger begge sine foreldre uavhengig av den ene eller andre	*Dette er bare forebehold enkelte fedre i dag, og er ikke gjengs i arbeidslivet. ** Dette gjøres i Sverige, der mor/ far ikke må sende inn bindende avviklingsplaner for permisjon i forkant.	Ikke votert over i hovedstyret	avvist

64	Åse Birgitte	Nytt for	93	93	18	18	<p>Venstre mener barnets beste skal ligge til grunn for permisjonsordningen. Hjerneforskning viser at barn på 0-3 år har behov for en hovedomsorgsperson det skapes tilknytning til. Dette er aller mest sårbart det første leveåret. Frem til barnet er fylt tre år er det hensiktsmessig å ha et fåtall personer som har omsorg, for å sikre god og riktig utvikling av hjernen. Forskning viser også at så sandt det er mulig er det best for barnets helse og utvikling å fullamme frem til fylte seks måneder, og i tillegg amme frem til fylte to år.</p> <p>Statistikken viser at kvinner i dag ofte er i slutten av 20- årene og begynnelsen av 30- årene når de får barn. Årsaken til dette er ønske om å ha avsluttet utdanningsløpet før en etablerer seg med familie. Medisinsk er menneskekroppen skapt for å få barn tidligere, slik at fysisk restitusjon for den som har født tar vesentlig lenger tid når kvinnen er over 25 år. Venstre mener de aller fleste familier selv vet best hvordan permisjonstiden bør fordeles i sin familie. Venstre ønsker ikke restriksjoner som finnes i dag, der foreldrene ikke kan ta permisjon parallelt. Tvert i mot ønsker Venstre at alle fedre skal ha rett på permisjon i ti dager i tilknytning til fødsel, slik at begge foreldre kan hjelpe hverandre i omsorgen for barnet og tilpasing til ny livssituasjon. Venstre mener at generelt er ingen barn tjent med å gå i barnehage før fylte ett år, den totale permisjonslengden bør derfor være 55 uker. Tre uker avvikles av mor før termin, de resterende ukene gjør at familiene kan velge å ikke sende barn i barnehage før fylte ett år. Rett til ammepermisjon videreføres. Krav til å opptjene rettigheter bør fjernes, for barn trenger begge sine foreldre uavhengig av den ene eller andres yrkesaktive nivå. Kontantstøtteordning videreføres med 52 uker samlet for barn mellom 0-6 år.</p>	Etter tidlig tilknytning til både mor og far		
65	Åse Birgitte	Stryktes	93	93	19	31	<p>Foreldrepermisjonen og kontantstøtteordning disponeres nå en digital Pappapermen har endret pappaperollen og gitt 20 barn to mer likeverdige omsorgspersoner. Ordningen har også bidratt til større 21 likestilling mellom mor og far, ved at de i større grad deler på omsorgsansvaret for 22 barna. Venstre mener foreldrepermisjonen bør deles i tre, hvor begge foreldrene får 15 23 uker hver, mens 16 uker fordeles fritt 24 DISSENS: Et mindretall i komiteen bestående av Guri Melby, Maren Hersleth 25 Holsen, Marit Veia og Tord Hustveit (NUV)ønsker følgende tekst: Venstre mener 26 foreldrepermisjonen bør deles mer likt mellom foreldrene. Tre uker før fødsel og 27 seks uker etter fødsel forbeholdes mor, mens de resterende 40 ukene deles likt 28 mellom foreldrene. 29 Venstre vil 30 å at foreldrepermisjonen bør deles i tre, hvor begge foreldrene</p>	Dette henger sammen med forslaget om både og endre lengde på permisjon, og hvordan permisjonsuttaket foretas.	Ikke votert over i hovedstyret	avvist
66	Åse Birgitte	Endre	94	94	30	31	<p>Åt foreldrepermisjonen gis i totalt 480 dager og kan tas ut frem til barnet er ferdig med 1. trinn på barneskolen. Foreldrepermisjonen disponeres elektronisk via en webside, der foreldrene loggfører bruk av permisjonen etter avtale med arbeidsgiver.</p>	Dette er etter svensk modell, der søknadsprosess og permisjonsavvikling avbyråkratiseres. Det er ikke nødvendig å bestemme hele permisjonsløpet i forkant i en "søknadsprosess". Foreldre får permisjonsdagene inn på en tidskonto og kan etter avtale med arbeidsgiver henvitte permisjon.	ikke votert over i hovedstyret	avvist
								Ikke votert over i hovedstyret	vedtatt	

67	Åse Birgitte	Endre	94	94	9	9	Økt støtte i barnehagenøkkelen	Kommuner med lav utdanning i demografien trekkes i dag ned i tildelingen av frie midler på barnehagenøkkelen. Argumentet er at personer med lav utdanning jobber mindre, og at kommunen derfor ikke har behov for like mange barnehageplasser som de med høy utdanning hos innbyggerne. I stedet for å innføre et helt nytt tiltak som en motvirkning til denne sjevheten kan tildelingsnøkkelen endres, slik at dette ikke lenger foregår. Kommunen vil da kunne tilby barnehageplass og	Avvist	avvist
68	Åse Birgitte	Endre	94	94	15	17	For å sikre alle barn rett til gratis utdanning og en best mulig oppvekst vil Venstre innføre en ny barnehagereform som gjør barnehage gratis for femåringer. Dette skal gjøres gjennom at finansieringsnøkkelen for overføringer av frie midler til kommunene ikke lenger skal gi nedtrekk for kommuner med lavt utdanningsnivå. I tillegg skal kommuneøkonomien styrkes slik at kommunene kan, i større grad enn i dag, tilby gratis barnehageplass og SFO plass for de familiene som har behov for dette.	Kommuner med lav utdanning i demografien trekkes i dag ned i tildelingen av frie midler på barnehagenøkkelen. Argumentet er at personer med lav utdanning jobber mindre, og at kommunen derfor ikke har behov for like mange barnehageplasser som de med høy utdanning hos innbyggerne. I stedet for å innføre et helt nytt tiltak som en motvirkning til denne sjevheten kan tildelingsnøkkelen endres, slik at dette ikke lenger foregår. Kommunen vil da kunne tilby barnehageplass og	Avvist	avvist
69	Åse Birgitte	Endre	94	94	19	24	Alle barn som vokser opp i Norge skal få likere muligheter, uavhengig av foreldrenes lommebok. Venstre innføre en gradert barnetrygd Den graderte trygden må være innrettet slik at det alltid skal lønne seg å jobbe.		Avvist	avvist
70	Åse Birgitte	Endre	94	94	25	26	Kontantstøtte "Venstre vil beholde kontantstøtten"	Muligheten til å benytte kontantstøtte øker familienes valgfrihet. Videre støtter denne ordningen forskningen knyttet til barns behov for en- få omsorgspersoner i første tre leveår.	Avvist	avvist
71	Åse Birgitte	Endre	94	94	28	33	Venstre mener at kontantstøtten bør beholdes. Kontantstøtten gir småbarnsfamilier en reell valgfrihet i hverdagen for hvordan de ønsker å ivareta barnas omsorg i en ung, sårbar alder. Foreldrene er barnas viktigste omsorgspersoner, og frem til fylte tre år har barn primært behov for omsorg- ikke pedagogikk. Statistikk viser at det ikke er noen sammenheng mellom økt barnehagedekning og yrkesaktivitet hos kvinner. Kontantstøtten gir foreldre en mulighet til å prioritere familie framfor jobb en periode i livet, dersom de ønsker det. Kontantstøtten bør være på 52 uker, og disponeres fritt		avvist	avvist
72	Åse Birgitte	Endre	95	95	3	6	Venstre vil beholde kontantstøtten gi foreldrene disposisjonsrett over 52 uker med kontantstøtte frem til barnet er 6 år la foreldrene disponere kontantstøtten i samme webportal som helsepermisjon		avvist	avvist
73	Anne Karine Sørski	Endre	96	96	25	35	23 Dette er viktig for både foreldre og barn, enten man adopterer 26 gjennom surrogati eller ikke. Endres til: Venstre vil jobbe for å øke interessen for å adoptere barn og gjøre det enklere å adoptere uavhengig av familieform.	Surrogati og assistert befruktning er en virkelighet vi må forholde oss til og sikre rettigheter for barna og plikter for de som blir foreldre gjennom surrogati. Men det er uansett et etisk dilemma å prioritere videreføring av egne gener (i hvert fall for én av foreldrene) så lenge det finnes så mange barn i verden som trenger et hjem.	vedtatt	vedtatt

Kapittel 12. Arbeids- og velferdssamfunnet										
74	Jakob Bronebakk	Legge til	100	100	3	15	Etter "mer spesialisert kompetanse" legg til "og kan i lengre perspektiv endre det økonomiske systemet fullstendig, ved at maskiner overtar flere og flere oppgaver." Etter første Venstre vil-punkt, sette inn følgende: - utrede borgerlønn, endret kapitalbeskatning og andre måter å tilpasse velferdsstaten til en fremtid hvor mennesker ikke er nødvendige i arbeidslivet lenger	Etter utredning og debatt (se oppgave 73) tror til og med jeg har holdt debattinnlegg mot det på et fylkesårsmøte tidligere) men det er nødvendig å utrede/eksperimentere med dette slik at man unngår ekstreme sosiale ulikheter og uro når flere og flere oppgaver kan gjøres raskere, tryggere og billigere av roboter og datamaskiner. For å betale for borgerlønn når det blir færre og færre lønsmottakere må man også finne andre skattesubjekter - dette bør man allerede nå begynne å tenke på. Et eksperiment på borgerlønn som i Finland, kombinert med en ny "skattekommisjon for det	vedtatt	vedtatt
75	Njål Vikdal	Legge til	102	102	20	21	gjøre det enklere å kombinere arbeidssøking og utdanning	Hvis man blir arbeidsledig mister man idag arbeidsledighetstrygden hvis man starter på en utdanning på dagtid.	Vedtatt	vedtatt
76	Njål Vikdal	Legge til	102	102	20	21	Innføre skattefridrag for arbeidstager for arbeidsrettet etterutdanning eller omskolering	Vi må tilskynde alle som løpende øker sin kompetanse slik at de kan stå i alder til pensjonsalder. Dette er viktig for den enkelt, men enda viktigere for samfunnet.	Vedtatt	vedtatt
Kapittel 14. Pasienten i sentrum										
77	Karl Henrik Laache	Endre	119	119	17	24	Inntektene fra taxfreesalget på norske flyplasser bør i likhet med annet salg tilfalle det offentlige og være underlagt Vinmonopolet. - overføre taxfreesalget på norske flyplasser til Vinmonopolet		ikke votert over i hovedstyret	avvist
78	Solveig Schytz	Legge til	123	123	20	20	sykehjem ved å tilby velferdsteknologi i eget hjem tilknyttet responscenter.		Vedtatt	vedtatt
79	Njål Vikdal	Slette	128	128	17	19	Fjerne linjene om eutanasi.	Vi må ha en verdig alderdom.	Uten innstilling fra hovedstyret	vedtatt
80	Dissens	Slette	128	128	17	19	Fjerne avsnittet om eutanasi (Aktiv dødshjelp)	Dissens fremmet av mindretall i programkomiteen bestående av Terje Breivik og Abid Raja.	Uten innstilling fra hovedstyret	Dissens vedtatt
81	Anne Karine Sørskj	Slette	128	128	35	35	hvilke tilfeller som er altruistisk og hvilke som ikke er det? Surrogati er problematisk, men slik situasjonen er med mulighet for surrogati andre steder i verden er det viktig å ha gode juridiske rammer rundt det. Hva med rettigheten til et surrogatbarn med store helseproblemer? Hva med rettigheter til surrogatmot som angre og vil beholde barnet hun bærer? Jeg kan ikke forstå at altruistisk gjør disse dilemma enklere. Heller ikke for et barn vil det være enklere å få kunnskap om at biologisk mor er tante eller nabo framfor en ukjent kvinne en ikke har en		Avvist	Avvist
82	Dissens	Slette	128	129	27	3	Fjerne tekst og punkter om surrogati	Dissens fremmet av mindretall i programkomiteen bestående av Terje Breivik og Abid Raja.	Ble ikke votert over i hovedstyret	Dissens vedtatt
Kapittel 15. En inkluderende boligpoltikk										
83	Njål Vikdal	Endre	131	131	38	39	åpne for at bankene kan utøve mer skjønn i vurderingen av egenkapitalkravet hvis låntageren har betalingsevne til en høyere nedbetalingsrate ved søknad om lån	Egenkapitalkravet alene er usosialt. Mennesker med høyere inntekt, men uten formue fra f.eks foreldre, bør kunne tilfredstille soliditetskravet ved å ha en kortere nedbetalingsperiode enn det som ellers er kravet for de med høy belåning.	vedtatt	vedtatt

84	Njål Vikdal	Endre	133	133	4	5	Slette første del av setningen: "forenkle regelverket for utleie av egen bolig", evt. endre det til "håndheve og opplyse om at bygningsloven fritt lar en leie ut deler av sin egen bolig"	Det er idag lov å leie ut deler av egen bolig som er beboelig. En regulert bolig kkan fritt ha flere kjøkken og bad, slik at rom, hybler eller "sokkel-leilighet" kan leies ut av en enkelt bygningsseksjon. Men, kommunene misinformerer om dette for å tvinge fram seksjonering av utleieleigheter som medfører f.eks krav om økt antall dagens situasjon hvor nver tjerøe kjøper er spekuant (TV2 6.6.16) er med på å gjøre terskelen inn i boligmarkedet umulig for unge voksne. Samfunnet er ikke tjent med de prisene som er på boliger i dagens marked. Når spekulanter kjøpe bolig med det formålet å tjene på det taper alle andre. Boligpris som kostnadsdriver i samfunnet drar med seg lønnskrav og dermed også prisvekst. Alle taper - noen få pengesterke vinner. Boligmarkedet må bli et marked mellom de boende og ikke være en arena for store fortjenester. Alle boligtyper stiger i pris og spranget fra leilighet til rekkehus eller hus vil alltid være en utfordring. Men den kan ikke avhjelpes med å gjøre det umulig å få nye generasjoner inn i egen bolig. Det norske samfunnet er bygget på en tanke om å eie egen bolig og dette blir en felle for alle som ikke er inn på markedet. Med dagens	avvist	avvist
85	Egil Aursø	Legge til	131	132	34	36	For å gjøre boligmarkedet til et marked mellom mennesker som vil bo må spekulanter og oppkjøpere ekskluderes. Det må vurderes å innføre boplikt på leilighet og høy skatt på overskudd ved salg av leilighet som ikke eier har bodd i.			
86	Njål Vikdal	Slette	133	133	13	15	Slette hele setningen: " I dag medfører studenttilstrømmingenvil leie eller eie i byen."	Meningen i setningen er gjentatt mer elegant i de to neste setningene.	Ble ikke votert over i hovedstyret	avvist
Kapittel 17. Liberale rettigheter										
87	Dissens	Slette	149	149	29	32	Fjerne politiets adgang til dataavlesning	Dissens fremmet av mindretall i programkomiteen bestående av Guri Melby, Tord Hustveit, Magne Bartlett og Amanda Schei.	Avvist	Dissens avvist
88	Åse Birgitte	Endre	152	152	19	19	"Venstre vil sikre reelt likeverd"	Benytte ordet likeverd i stedet for likestilling	vedtatt	vedtatt
89	Åse Birgitte	Endre	152	152	21	23	For Venstre innebærer reell likeverdighet at man ikke bare skal ha formelle rettigheter, men også reelle valgmuligheter.	Benytte ordet likeverd i stedet for likestilling	vedtatt	vedtatt
90	Åse Birgitte	Nytt for	152	152	24	24	For å sikre deltakelse på lik linje i samfunnet må det være fokus på universell utforming, både fysisk og av tjenester. Det er ikke tilstrekkelig at det finnes en universelt utformet mulighet, tilbudet som er universelt utformet skal være likeverdig med andre tilbud. Dette innebærer at også innenfor de universelt utformede tilbudene skal det være valgmuligheter på linje med de valgmulighetene som finnes forøvrig.	Innledningen i kapitlet tar for seg alle typer liberale friheter, men kapitlet omhandler kun mann-/kvinneproblematikk. Dette mener Nes Venstre blir alt for snevert. Vi fremmer derfor forslag om å utdype krav til universell utforming. Vi ser en tendens til at dersom det eksisterer et tilbud, så vurderes kravet som oppfylt. For eksempel på NSBs regiontog til Bergen der rullestolplasser kun finnes i familievognen. Det er slett ikke sikkert at dette er foretrukken plass for en i rullestol som ikke kan få barn selv, og som dermed heller ikke har adgang til feks bistrovogn, men er avhengig av servering. Dette er diskriminerende og en påminnelse om	vedtatt	vedtatt

91	Åse Birgitte	Endre	152	152	24	24	Både menn og kvinner og mennesker med annen etnesitet møter strukturelle utfordringer i dag.	Innledningen i kapitlet tar for seg alle typer liberale friheter, men kapitlet omhandler kun mann-/kvinneproblematikk. Dette mener Nes Venstre blir alt for snevert. Vi fremmer derfor forslag om lønn og arbeidsproblemstillinger knyttet også til mennesker med annen etnisk bakgrunn. Vi så tidligere i høst et innslag fra Groruddalen som viste at det nærmest var blottet for mennesker med annen etnisk bakgrunn i kommunale stillinger der, til tross for at flertallet av beboerne ikke er norske. Dette er en kjempeviktig problemstilling, vi hører stadig om mennesker som ikke blir kalt inn til jobbintervju til tross for gode CVer, kun	avvist	avvist
92	Åse Birgitte	Endre	152	152	25	30	Vi ser også at mennesker med en annen etnisk bakgrunn har problemer med å komme inn i arbeidsmarkedet, til tross for høy utdanning. Selv i områder der flertallet av beboerne har en annen etnisk bakgrunn er flertallet i ledende stillinger norske. Flertallet av politikerne på høyt nivå er menn med norsk/etnisk bakgrunn. Gjennomsnittsinntekten for kvinner er betydelig lavere enn for menn og langt flere kvinner enn menn jobber deltid. Venstre mener at vi må legge bedre til rette for lønnsvekst for kvinner, få flere kvinner og mennesker med annen etnisk bakgrunn i ledende stillinger og myndigheter styrker kontrollen over folket med digital kontroll som Datalagring, avlytting og annet datamessig gjør. Definisjonen på menneskets frihet må komme klarere frem og ha større tyngde i rettstvister der digital kontroll brukes. Det må være definerte sterke punkter for disse frihetene som teller mer når digital kontroll er brukt som bevis imot en! Data er manipulerbart og alt innen data kan manipuleres ergo så er frihet/liberalismebegrepet ytterst viktig humana vil i slike sammenhenger alltid måtte ha en overvektighet uansett hva digitalbegrepet tilsier!	Innledningen i kapitlet tar for seg alle typer liberale friheter, men kapitlet omhandler kun mann-/kvinneproblematikk. Dette mener Nes Venstre blir alt for snevert. Vi fremmer derfor forslag om lønn og arbeidsproblemstillinger knyttet også til mennesker med annen etnisk bakgrunn. Vi så tidligere i høst et innslag fra Groruddalen som viste at det nærmest var blottet for mennesker med annen etnisk bakgrunn i kommunale stillinger der, til tross for at flertallet av beboerne ikke er norske. Dette er en kjempeviktig problemstilling, vi hører stadig om mennesker som ikke blir kalt inn til jobbintervju til tross for gode CVer, kun	Avvist	avvist
93	Espen Antonsen	Endre	156	156	9	18		Jeg synes dere ikke får frem at selv om dere er et liberalistisk parti så er den digitale virkelighet like manipulerbar som alt ellers i virkeligheten. Ergo så må liberalismebegrepet få en større tyngde når samfunnet er på vei inn i en digital oversiktsverden. Det må finnes praktiske bevis på det digitale tilsier av indikasjoner	avvist	avvist
Kapittel 18. Levende folkestyre og en mer effektiv offentlig sektor										
94	Njål Vikdal	Legge til	159	159	7	8	Nytt kulepunkt. Alle offentlige postjournaler skal være tilgjengelig i søkbart format slik at man letter skal kunne søke i dem med eksterne søkemotorer som f.eks. Google. Nytt kulepunkt. Alle offentlige sakspapirer til kommunale, fylkeskommunale og stortingsmøter skal også publiseres i søkbare formater i tillegg til leseformater (eks.: pdf) som brukes idag.	Offentligheten bør ha lettere adgang til å finne fram i dokumenter som allerede er omfattet av offentlighetsloven.	vedtatt	vedtatt
95	Dissens	Slette	159	159	28	30	Slette setningen om å sette ned utvalg som kan utarbeide en republikansk styringsmodell for Norge.	Dissens fremmet av mindretall i programkomiteen bestående av Terje Breivik, Abid Raja og Andre Skjelstad.	Vedtatt	vedtatt

						<p>Kommune representerer det laveste forvaltningsnivået i landet, og er tettest på innbyggerne. Kommunene ivaretar velferdssamfunnet med barnehager, skoler, eldreomsorg, helsetjenester, teknisk infrastruktur, veier og lokale kulturtilbud. Disse tjenestene må forankres i et levende lokaldemokrati med basis i eksisterende kommunestruktur og med generalistkommuneprinsippet i grunn. Det vil si at alle kommuner bør ha de samme oppgavene. I mange områder vil det være hensiktsmessig løse oppgavene sammen med nabokommunene. Ved interkommunale samarbeidsordninger må hensynet til folkevalgt styring veie tungt og demokratisk innsikt sikres.</p> <p>Kommunestrukturen er imidlertid ikke statisk og arbeidet med å få til sammenslåing av kommuner der forholdene krever det bør fortsette, for noen kommuner er åpenbart for små til å sikre et grunnleggende og godt tjenestetilbud i dag. Det må imidlertid være et prinsipp at sammenslutninger mellom kommuner skal skje ved frivillighet. Det må sikres at ikke avstanden innbyggerne har til tjenestene øker ved kommunesammenslåinger.</p> <p>Inntektssystemet for kommunene bør avspeile den eksisterende strukturen og bør ikke inneholde verken skjulte eller åpne insitamenter for sammenslåing.</p> <p>Nærhet til innbyggerne er et bærende og demokratisk prinsipp for Venstre, derfor bør ikke kommunene være for store.</p>				
96	Karl Henrik Laache Endre	160	161	21	36	- arbeide for fortsatt frivillighet i kommunereformen		Avvist	avvist	
97	Karl Henrik Laache Endre	161	161	7	12	Stryke punktene på linje 7, 8 og 12	Se forslag om kommunene	Avvist	alle avvist, votert separat	
98	Jostein F. Tellnes	Slette	162	162	3	7	<p>Stryke "Store" slik at setningen blir "Deler av offentlig sektor er preget av detaljstyring, byråkratiske kontrollsystemer og omfattende dokumentasjonskrav."</p> <p>Stryke: "Gjennom omfattende mål- og resultatstyring pålegger departementene nye mål og hensikter uten klar vurdering og ansvar for økonomiske konsekvenser."</p>	<p>Begrunnet i det er ganske sterke påstander som fremmes om status i offentlig sektor og departementenes styring. Skal slike påstander stå må de være godt begrunnet i forskning, evalueringer eller større forvaltningsrevisjoner, slik at vår politikk blir kunnskapsbasert.</p> <p>Det virker for overdrevent å si at "Store deler av offentlig sektor er preget av detaljstyring", gitt den bølgen med mål- og resultatstyring som har hatt som mål å nettopp redusere detaljstyringen. I staten har det bla vært ryddet opp i endel tildelingsbrev og oppdragsbrev, slik som til de regionale helseforetakene. Dessuten løses mange offentlige oppgaver gjennom selskaper (som Nye Veier) som i mindre grad er detaljstyrt.</p> <p>Så vidt meg bekjent er det ikke gjennomgående at departementene pålegger nye mål og hensikter uten en klar vurdering og ansvar for økonomiske konsekvenser. Begrunnet i det er ganske sterke påstander som fremmes om status i offentlig forvaltning. I tilfeller hvor ledelsen fungerer dårlig, kan det i det offentlige være svært krevende å få gjort noe med situasjonen til tross for at de negative konsekvensene for medarbeidere som vel som for brukere av offentlige tjenester er store. For å fremme en dynamisk ledelse av offentlige virksomheter trengs det mer bruk av rotasjon og åremålsstillinger. Åremål vil også kunne gi mulighet for klarere resultatkrav</p>	Vedtatt	vedtatt
99	Jostein F. Tellnes	Legge til	163	163	9	9	Nytt kulepunkt: øke bruken av rotasjon og åremålsstillinger i det offentlige for å få mer dynamikk i ledelsen og bytte mellom leder- og medarbeiderstillinger	vedtatt	vedtatt	
Kapittel 19. Trygghet og rettsikkerhet										

100	Åse Birgitte Skjærli Endre	167	167	5	9	Politiet nyter stor tillit i befolkningen. Denne tilliten har de fordi befolkningen opplever trygghet når politiet er både kjent, synlig og tilgjengelig. Bærebjelken i det daglige arbeidet med borgerne er lensmannen som med sin lokalkunnskap og sitt lokale nettverk kan gripe inn i forkant av hendelser og løse konflikter på lavt nivå. Venstre mener det er viktig at politiet samarbeider tett med andre lokale myndigheter og samfunnsaktører gjennom samarbeidsmodeller som Politiråd og Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT). Samtidig ser vi at samfunnet er i endring og at også utetjenesten trenger styrking.	Det er viktig at forebyggende arbeid og tidlig innsats ikke svekkes fordi utetjenesten skal styrkes. Avsnittet bør derfor også inneholde det vi har i dag- som fungerer godt mange steder. En lensmann med et lensmannskontor som jobber tett med kommunen innenfor tidlig innsats sammen med barnevern, barnehager, skole, psykiatri og rus. Mange steder er kulturen slik at innbyggerne ikke vil henvende seg til ukjente uniformerte politi eller politi i bil. De oppfattes å "være på jobb"- være ute på oppdrag, man ønsker derfor ikke forstyrre. Tips, innspill og bekymringer rettes til lensmannen eller en av dennes ansatte. Disse har tillit lokalt fordi det er kjente personer i nærmiljøet, og man har tillit til at bekymringsmeldingene håndteres profesjonelt- fordi man har sett at det har blitt gjort tidligere. Det er viktig at vi Dissens i programkomiteen. Et mindretall i programkomiteen bestående av Abid Raja og Amanda Schei ønsker å beholde sexkjøpsloven og ikke gjennomgå	vedtatt	vedtatt	
101	Dissens	Endre	170	171	22	3	Stryke setning og kulepunkt om å fjerne sexkjøpsloven og gjennomgå hallikparagrafen	I kapitlet om sikkerhet og beredskap er sivilforsvaret overhode ikke nevnt. Sivilforsvaret er en viktig ressurs som kan benyttes i beredskapssammenheng. Desverre har sivilforsvaret ikke fått oppdatert sitt utstyr, og er derfor på langt nær så effektive som de kunne ha vært. Sivilforsvaret glemmes ofte i disse sammenhengene, men har i motsetning til mange andre frivillige organisasjoner bidraget for	Ble ikke votert over i hovedstyret	Dissens vedtatt
102	Åse Birgitte Skjærli	Legge til	173	173	13	13	Styrke sivilforsvaret		vedtatt	vedtatt
Kapittel 20. Fremtidsrettet forsvarspolitik										
103	Åse Birgitte Skærli Endre		174	174	3	13	En verden i stadig endring, med flere tilspissede konflikter stiller større krav til Norsk forsvar og norsk engasjement i internasjonale konflikter. Bærebjelkene i det norske forsvaret er medlemsskap i Nato, verneplikten og totalforsvaret. Det er viktig med et troverdig, tilstedeværende og avskrekkende forsvar for å forebygge krig og ivareta Norges sikkerhet og suverenitet. Norsk sikkerhet ivaretas også på andre samfunnsområder gjennom internasjonalt samarbeid, handel og dialog. Fremvekst av frihet, demokrati, rettsstat og markedsøkonomi er den sikreste veien mot fred og internasjonal sikkerhet.			
104	Åse Birgitte Skjærli Endre		175	175	8	8	Før investeringer i militært materiell, må det alltid foretas en vurdering av personellsituasjon og hvilke livsløpskostnader anskaffelsen vil medføre.	Livsløpskostnader er begrepet som benyttes for å se på både drift- og vedlikeholdskostnader knyttet til en anskaffelse i hele den perioden anskaffelsen benyttes.	vedtatt	vedtatt
105	Dissens	Endre	176	176	4	8	Alternativ tekst: I takt med at forsvaret har behov for en stadig mindre andel av hvert ungdomskull mener Venstre at det er problematisk å pålegge enkeltpersoner omfattende pliktjeneste. Derfor må førstegangstjenesten avskaffes og erstattes med et	Dissens i programkomiteen, fremmet av et mindretall bestående av Guri Melby, Jonas Stein, Tord Hustveit, Amanda Schei og Magne Bartlett.	Ble ikke votert over i hovedstyret	Dissens avvist
106	Åse Birgitte Skjærli Endre		176	176	32	33	Ansvar for oppfølging av handlingsplanen for veteraner må plasseres. Planen må følges opp med tilstrekkelige budsjettmidler.	Ang veteran; unngå negativ formulering "ikke pulveriseres" og heller si hva vi vil skal skje. Ang forsvarspolitisk samarbeid: Fjerne tekst knyttet til EU. Norge er ikke medlem av EU. EU er i utgangspunktet en handelsunion, at V i sitt program skal inkludere noe som ikke er sikkert at EU selv velger å utvikle virker svært merkelig. Et nordisk samarbeid er imidlertid en		avvist

107	Åse Birgitte Skjærli Strykes		177	177	16	19	Venstreer positiv til en felles europeisk sikkerhetspolitikk. EU vil også kunne være en viktig aktør i konfliktområder med en humanitær dimensjon, særlig der NATO eller USA velger å ikke delta.	Stryker det som har med EU å gjøre. EU er ikke en gang selv enige om dette. Mener V skal forholde seg til hele Europa, ikke kun EU.			avvist
108	Roger Axelsson	Endre	177	177	21	23	Totalforsvarsmodellen er delingsøkonomi, dvs. "smart defence" i praksis. Modellen bør benyttes for store deler av logistikkjedene som Forsvaret trenger i krise og krig, i tråd med Forsvarets langtdsplan. Dersom denne modellen ikke er hensiktsmessig til bl.a. drift og vedlikehold av materiell, da er et samarbeid mellom flere land nest-beste alternativ.	Forsvaret har over 5000 kontrakter med sivile leverandører, mens kun (i størrelsesorden) 10 av disse kontraktene (0,2%) har klausul om å levere også i krise og krig. Det betyr at Forsvaret må ha (og betale for) doble verdikjeder - en sivil i fredstid, og en tilsvarende i krise og krig. Totalforsvarsmodellen utnyttes ikke i praksis. Totalforsvaret er 'Delingsøkonomi', dvs. at sivil kapasitet - betalt av selskaper til eget bruk i fredstid - kan tilpasses Forsvarets behov og mobiliseres for militært bruk ved behov. Dette forutsetter at den sivile kapasiteten avtales slik at den kan benyttes også i konservensvurdering. Norske virksomheter (i Norge eller i utlandet) som produserer deler til utenlandske våpensystemer vil ikke få kontrakt dersom den utenlandske våpenprodusenten (i f.eks. USA) vil måtte forholde seg til norsk, dansk, tysk etc. eksportlovgiving i tillegg til amerikansk. Det har hittil vært norsk politikk å bruke internasjonale markeder for å kunne opprettholde en norsk forsvarsindustri ettersom det norske markedet alene ikke er tilstrekkelig for teknologiutvikling.	ikke votert over i hovedstyret	avvist	
109	Roger Axelsson	Slette	179	179	6	7	"Venstre vil gå inn for at norske statseide selskapers eksport fra fabrikk i andre land følger norsk eksportregelverk"		vedtatt	vedtatt	
Kapittel 21. Globale utfordringer - vårt ansvar											
110	Åse Birgitte Skjærli	Endre	181	181	13	14	"Venstre vil styrke samarbeidet med Europa"	Ikke kun ha fokus på EU, men på hele Europa. Dette pga at for eksempel GB har bestemt seg for å melde seg ut.			
111	Åse Birgitte Skjærli	Strykes	181	182	37	37	Venstre vil ha et sterkere og mer handlekraftig EU.		avvist	vedtatt	
112	Roger Axelsson	Redaksjon	182	182	31	32	"Venstre vil finansiere FN gjennom globale avgifter, for eksempel avgift på grensekryssende fly-og båttransport"	Det er allerede vedtatt et system for klimakvoter for internasjonal luftfart (CORSIA). FNs organisasjon for luftfart (ICAO) vedtok dette 6. oktober 2016. Jeg er ikke kjent med at IMO har utarbeidet tilsvarende for internasjonal skipsfart. http://www.icao.int/environmental-protection/Pages/A39_CORSA_FAQ2.aspx	Tatt inn redaksjonelt, ikke votert over	redaksjonelt	
113	Jostein F. Tellnes	Legge til	185	185	28	28	Legge til "politiske partier" i setningen: Venstre vil legge mer vekt på demokratibygging og styrking av menneskerettigheter, "politiske partier", offentlige institusjoner og sivile samfunn.	Økonomisk utvikling og demokratisering i fattige land er helt avhengig av velfungerende partier med en klar retning, prioritering og integritet. Til tross for det er bistanden i liten grad rettet mot å styrke politiske partier.	vedtatt	vedtatt	

							kan kompensere for redusert kulldrift, inkl. forskning, reiseliv og annen næringsvirksomhet med utgangspunkt i Svalbards beliggenhet. Innovasjon og nyetableringer er viktig. Dette er en forutsetning for å bevare og utvikle Svalbard som familiesamfunn. Derfor vil vi opprettholde et godt tjenestetilbud for barn og unge. Energiforsyning på Svalbard skal sikres, og sol-, vind- og vannkraft, geotermisk kraft, sjøkabel til fastlandet, og gass og kull med CO2-fangst og lagring er aktuelle alternativer. Longyearbyen er et naturlig knutepunkt for aktivitet, logistikk og beredskap i Arktis. Økende cruisetrafikk krever øket beredskap med kapasitet til å evakuere tusenvis av passasjerer fra skip-til-skip, og fra skip-til is og/eller land. Fra 2017 har Norge innført «Polar code» som krever at rederiet selv har ansvar for en tilfredstillende plan for beredskap og evakueringsmulighet når skipet trafikkerer Arktis. Redningstjenesten må kunne bistå raskt, over lange avstander og med høy kapasitet. Vi vil styrke kystvaktens evne til å utøve sitt virke i områdene rundt Svalbard. Og vi vil vurdere nytt havneanlegg i Longyearbyen og ny industriell aktivitet på lufthavnen. Venstre vil opprettholde en forsvarlig forvaltning av Svalbardsonen - Følge opp funnene i konseptvalgutredningen for havneutvikling i Longyearbyen. - Utrede ulike alternativer for energiforsyning på Svalbard, basert på bærekraftige og fornybare løsninger. - Lage	Kapittel 21.10 om Svalbard: Begrunnelse: 1) Svalbard er en del av Norge. Det er ingen grunn til å skape tvil om at Svalbard er en del av Norge. Det er derfor ingen grunn til å presisere at Svalbard skal "forvaltes" på en annen måte enn resten av Norge. 2) Redigering/komprimering - hensikten er den samme. 3) Ta med oppdatert info om at rederiet har ansvaret for å ha en realistisk plan for å redde 3-4-5.000 passasjerer i Arktis. 4) Ta med "lufthavn" i tillegg til "havn" mht. potensiale for industriell virksomhet. 5) Poengtere at redningstjenesten må styrkes (må kunne masseevakuere cruiseskip), noe som "Search-and-Rescue in High North" (SARINOR-prosjektet, bl.a. støttet av UD) har funnet ikke er tilfredstillende mht. bl.a. cruiseskip, og trålere nord for Svalbard.		
116	Roger Axelsson	Erstatte	190	191	21	14		avvist	avvist	

Roger Axelsson *Camilla Gjei Hilde*